

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön julius 16^{kán} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. A' szerkezői hivatalban évnegyedenként 's képek nélkül is válthatni példányt. A' folyóiratnak egye száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

Az elhagyott vár. *(Folytatás.)*

Engem azonban tovább unszolt belsőm egy helyről, hova csaknem erőszakkal jutottunk-be, 's hol olly jól és nemesen bántak velünk; noha a' háznak ura magát soha se mutatá. Én őt emberkerülő különcnek tartám. Minél tovább maradunk tehát, annél inkább kelle őt, gondolám, nyugodalmában zavarnunk. Végre kieszközlém orvosomtól, hogy néhány nap mulva eleressen; leányommal pedig néhány sort iraték szives gazdánkhoz, melyekben sajnáltam, hogy őt személyesen meg nem ismerhetém, és szivességét megköszönvén a' napot kijeleltem, midőn elindulandók valánk. Alig küldém-el e' levelkét, midőn a' báró izené, hogy estére minket meg fog látogatni.

Zsófia kíváncsi volt őt megismerhetni, 's az egész napot azzal tölté, hogy annak különösségeit a' maga módja szerint magának kifesse. Közönséges ember nem lehet. Azon innepélyes hangból, melly a' házban uralkodott, 's Martha leányasszonynak mondásaiból igen előkelő emberre számoltunk benne. Már egészen besetétédett, midőn egy alacsony, éppen nem legajánlóbb külsejű emberke lépett-be hozzánk, 's legott mint házi urat megismerteté magát. Siettem neki vendégszerető szivességét megköszönni: de ő azonnal szavamba vágá, hogylétemről tudakozódván. Elejente a' társalkodással nem igen akart menni; a' minthogy másképp nem is lehet, ha az ember egymást nem ismeri, sőt nem is látja. Beszédmódja száraz epigrammai volt; szava hangja azonban kellemes, 's mindenből a' nagy világ embere mutatkozék. Lassan-lassan folyóbb lön a' beszélgetés, 's a' sor gazdánk várára került. Kevés várak találatnak, melyekről régi nemzetségi mondák 's regék ne beszéltetnének. A' báró többeket mondott-el nekünk igen kellemes módon az övéről. Midőn Zsófia emlité neki, miket hallott Martha leányasszonytól a' ház régi fényéről, mosolygott, 's kéré, hogy olly nagyításokat csak egy régi cseléd kérdésének tulajdonítsunk. Első látogatása igen rövidnek tetszék előttünk. Őt most ugy tekintettük, mint olly embert, ki a' magánosságot szereti, 's a' hir különösségeit, mint mindig lenni szokott, nagyította. Az illetlenséget, hogy jő-

vetelünkkel személyesen el nem fogadott, betegeskedéssel menté-ki. Személye külsejéről nem lehetne tökélyes képzetünk. Már nagy sejtés volt, midőn eltávozott, 's minthogy maga gyertyát nem kívánt, jónak gondolám azt részemről is elhagyni.

Más nap ugyan azon órában ismét eljött, 's most kissé tovább maradt, és a' társalkodás is élénkebb vala. Sokat beszélt Pestről 's egyéb nagy városokról, mellyeket meglátogatott, és több nevezetes emberekről, kiket ismerni tanult. Ezt meg nem magyarázhatuk magunknak. Ő tehát nem élt mindig magánosságban, sőt talán a' világban valamikor nagy szerepet is játszott; talán a' nagyravágyás áldozatja lett? 's több e' féleket gondolék; de a' kérdés szerénytelen volt volna.

Midőn ma eltávozték, tudtára adám, hogy megengedvén orvosom az utazást, szivességével tovább már visszaelni nem fogok, hanem holnap után elindulni szándékom. A' báró e' nyilatkozásra nem azon szokott complimenttel felelt, mellyet közönségesen minden vendégnek, ha még úgy terhünkre van is, mondani szoktunk, hanem csak ezt mondá: „Tehát holnap után elutazik kegyed. Ennél fogva reményilem megengedi, hogy az utósó napot társaságában tölthessem. Ha nem ellenzi, egy a' kastélomhoz közel fekvő érdekes barlangba vezetem-el holnap. Jó lesz egyszersmind, ha kegyed lassanként az utazáshoz hozzá szokik; de a' kisasszonykának is kedves lehet egyszer már több mulatságot lelhetni, mint eddig e' pusztában. Ha megengedi, holnap reggelire vendégek lesznek. Tehát a' viszontlátásig!“ Ezzel kezét nyújtá, 's eltávozték.

Mindenképpen úgy bántak velünk e' házban, mintha én voltam volna a' ház tulajdonosa, vendéglőnk pedig vendégünk, ki csak látogatásra jó hozzánk. Most már külsejéről is lassanként csinálhatunk magunknak képzetet, ha mindjárt tökélyetlent is. Én azon gondolatra jöttem, hogy valami szokatlan jelnek kell testén lennie; és Zsófiának úgy látszott, mintha felette különös arczvonásokat vett volna észre rajta. Azonban képzetünket a' valóság magán sokkal túl hagyta. Leányom a' thea-asztalnál ült, midőn a' báró másnap belépett. A' báró feje rendkívül nagy volt, melly kis természetével nagyon különös irányban állott; más természethez talán jobban illett volna, de így tekintete borzasztó vala. Nagy kiálló szemei, igen feltetsző vonásai, sárgás arcbőr képének valamelly különösséget adának. Teste kinövésekkel telve, 's ő nem találta méltónak azokat külső eszközök által helyre hozni, vagy jobban szólván, meg vala győződve annak lehetetlensége felől; mert öltözetének rendetlensége mellett egy egész erdő meredt haj fedé nagy fejét. Mindkettőnknek ekállott szava e' látványra. Zsófia szemeit lesüté, 's a' thea-

szereken bibergélt; magam is hívéim, hogy illy egy embert zavarja, ha valaki szemébe nézne: de csak hamar érzém, hogy kétszerte kellemetlennek kell lenni, ha az ember éppen nem néz reá. Ő mint látszott, e' benyomásra el volt készülve; mert hallgatott, mintha mondaná: „csak nézzetek-meg jól.“

E' kinos helyzet azonban nem tartott sokáig. Szót kezdék, 's a' beszéd nem sokára folyamatba jött.

Reggelizés után kocsira ültünk, hogy a' barlangot megtekintsük. Ott fáklyák gyújtattak-meg számunkra, 's mi a' hegy keblébe jól behaladtunk. A' báro dologértéssel beszélt a' hegyek geologiai különseégeikről. Én őt egymásután csaknem minden körülményeimről 's viszonyaimról tudósítám. Ez őt szemlátomást érdeklé, bár ellenben mindent aggodalmasan került-ki, mi az övéit hozhatta volna szóba. Bár milly kellemes volt társasága, még is visszataszító külsejét ki nem verhetém fejemből. Az embernek különös caractere, ki mélyen érzette, milly mostohán bánt vele a' természet, már nem volt előttem rejtvény. Alig értünk vissza a' kastélba, titkolódva lo-pózkodék hozzánk Martha leányasszony négy szem közötti beszélgetést kérvén magának, mit neki természetes kíváncsiságból meg is engedék.

„Nem hagyhatom kegyedet — kezdé — és szeretetre méltó leányát elutazni a' nélkül, hogy szivemből mindenekért köszönetet ne mondjak, mit jó urunkon tettek. Soká fog e' ház kegyetekre háládva gondolni.“

„„Kedves leányasszony — viszonzám nem kevéssé meglepetve — hogy lehet ez? sőt inkább én érzem magamat igen lekötelezve, mert igen sok alkalmatlanságot szereztem a' kastélban.““

„Adná Isten, hogy ezen alkalmatlanságok még tovább is tartanának! Senki az egész kastélban nem resteli ittlétöket. A' báro ur kegyetekhez olly szives volt, mint régóta senki iránt; pedig erre senki se készítette.“

„„Tehát nem látogatják meg őt barátjai, rokonai?““ kérdém.

„Nincsenek neki; némellyek kihaltak, mások nem jönnek. Alkalmasint kevéssé visszatartó valója az, mi őket elidegenité. Őt közelebből kell ismerni, hogy az ember méltán becsülhesse. Az emberek őt embergyülölőnek 's gonosz kedvűnek tartják; de ő áldott egy jó ember.“

„„Kérem a' leányasszonyt, ha őt olly jól ismeri, mondja-meg nekem, miért kerüli tehát az embereket?““

„Szerencsétlenségek, édes ur, gyöttelelem, 's talán megsértett érzés. Történetét elmondani nem az én dolgom; de azt elhiheti kegyed, hogy bármilly kevéssé él ő az étellel, senkitől sem irigylt azt.

Ha kegyed tudná, milly melegséggel beszélt mind kegyedről, mind leányáról, 's kegyetek egymás iránti vonzódásukról! A' kisasszonyka közelléte neki nagy örömet szerze. Mint örült, hogy megint egyszer muzsikát hallhatott.“

„„E' kedves hírek szerint, édes leányasszony, csaknem meg kell bánnom, hogy holnap elutazom. Ha tudnám, hogy további itt maradásommal a' báró urnak valóban örömet csinálhatnék, azt szívesen kész vagyok tenni.““

„Kedves ur! — kiáltá Martha tüzzel — én bátorkodom erre kegyedet kérni.“

„„De a' báró ur, midőn neki elutazásomat hírül adám, egy szóval se tartoztatott, hogy itt maradjak.““

„Azt nem is tenné akármi kincsért; azonban mi legyen belőle, ha mindenek elhagyják? Az én uram nem olly öreg, minőnek látszik, 's én még igen jól emlékezem reá mint kis gyermekre. Ah! akkor még megvoltak szülőji, 's mindenektől szerettetett. Mint megváltozott azóta minden!“

Martha nem minden megindulás nélkül hagyott-el, és sirva köszönte, hogy itt maradásomat neki megígérém. Közlém szándékomat leánnyommal, 's ő mint látszott, ennek igen örvendett.

Kijelentém tehát a' bárónak, hogy a' kocsizás nem esett jól karomnak, 's e' szerint kénytelen vagyok vendégszeretetére még darab ideig szorulni.

„Látom már — monda a' báró erőtetett mosolygással — kegyed a' vendégszeretetet, mellyért adósom lett, azzal akarja fizetni, hogy tovább akar maradni, mint szükséges volna. Itt senki se maradhat tovább, mint maradnia kell.“

„„No's látod gyermekem — fordulék Zsófiához — itt terved semmivé lesz; te még szívesen tettél volna egy pár kirándulást a' szomszéd hegyekbe. Eljen tehát szerencsésen báró ur; a' napok, melyeket nála töltöttünk, előttünk felejthetlenek maradnak.““

„Igazat szóll az ur? — monda hevesen karomnál ragadva — ha ez igaz volna, ugy felette örvidenék rajta!“

A' báró ezen este renden kívül igen vidám volt. A' sokáig olly üresen állott nagy teremnek csaknem innepi tekintete vala; 's én soha se láttam vendéglőt, ki vendégei között derültebb lett volna. Leánnyom a' fortepianoéhoz ült; a' báró dicsérte ügyességét, 's dologértéssel beszélt a' muzsikáról és nagy hangászokról. Midőn Zsófia valamelly régi éneket, mellyet én igen szívesen hallok, dalolt volna, a' báró egyszerre igen komoly lön, 's a' terem egyik szegletébe gondolkodva leült. Leánnyom a' fortepianoót betevé, 's most egy asztalhoz menénk, mellyen több rézmetszvények valának kiterítve.

„Még is különös — kezdé a' báró — milly hatalommal ébresztífel a' szunnyadó emlékezetet a' muzsika; elfeledjük, hogy öregebbek, hogy egészen más emberek lettünk. Az éneket, melyet a' kisasszonyka éppen ez előtt énekelt volt, magam is éppen e' helyen sokszor eldaloltam anyámnak. Most minden másképp van, 's az érzés rajtam erőt vett.“

Gondolám, bizonyára élend most a' báró az alkalommal, hogy minket viszonyairól közelebb értesítsen, mert az alkalom nem lehetett kedvezőbb; de csalódtam; ő a' beszédet rögtön más tárgyra irányá, 's egyszersmind a' rézmetszvények megmutogatásához fogott.

Még négy napot töltöttünk a' várban. A' báró mindent előkerezett multságunkra. Volt neki igen csinos könyvtára, egy kis természet-rifkasági gyűjteménye, több igen szép olajfestvénye; a' legújabb hírlapokat járátá. Reggelenként ki-ki rándultunk a' szabadba, 's megtekintettük üvegjutáját, melly igen kellemes völgyben fekvék. Alig mondhatom-meg, ki volt ezen időben derültebb, Zsófia-e, ki mindent ifiúi élénkséggel izlelt, vagy a' báró, ki most egy régen nem izlelt éledeletben — emberi társaságban — gyönyörködött.

Végre szíves vendéglőnknek csakugyan búcsút mondtunk. Meddig a' vár szemeink előtt volt, némán ültünk, elmerülve azon képkebe, mellyek az utóbbi napokban olly váratlanul 's annyi éledeletet szerének nekünk. Utazáson az ember sokkal élénkebben érez, mint a' közönséges életben, 's különösen élénk sebes vérű leányomra a' búcsúzás igen hatott, úgy hogy még szemei is könnyekkel telve valának.

„Atyám — kezdé végtére — a' szegény, szegény ember! milly egyedül, milly elhagyatva van ő most ismét! milly szíves szeretettel volt ő irántunk; ő igen illetődve vala az elbúcsúzáskor, noha nem igen akará azt láttatni.“ — Természetes, hogy leányom most azon viszonyok előhozásával mulattatá mind magát, mind engemet, mellyek a' bárót ezen életmódra határozhaták.

„Hiszed-e atyám, hogy csak egyedül külseje végett hagyta-el a' világot? — Midőn én őt először láttam, azt véltem, hogy illy egy alakhoz soha szokni nem tudnék; pedig utójjára már legkisebbet se botránkoztam-meg benne.“

„,,Mi őt ezen életmódra határozhatá — viszonzám — nem tudom; de hihető, hogy megsértett önszeretet, 's talán még keserűbb sérteések távolíták őt el a' világtól. Elejénte, midőn születés és birtok által olly előkelő embert láték benne, visszavonulásának okát valamelly nagy vétségben gondolám alapulni; de ezen gyanút légott elvetém, mihelyt őt közelebből kezdém ismerni. — Egyébiránt nem kell fejünket e' féle véleményekkel kinozni; itt egy iromány van,

teték. Ezen közel hat lábnyi magosságú és athléta testalkatú férfit mintegy 40 esztendősen lehetett; arca széles, orra rövid pisze, szemei nagyok 's teljesek, szája nagy, ajkai vastagok, 's hajai sűrűek. Fején fehér kendőből készült néhány ujnyi magosságú ékességet viselt. Egész volta dühös vadságot, de nem hős bátorságot, hanem vérszomjazást, és szántszándékos gyilkolást árult el. Egyik kezében ő is fehér zászlót tartott. Mindketten igen fehér szarvas-bőr ruhát viseltek, melynek szélei hasonló bőrrojtokkal valának beszegve. A' proféta fél Saukie, 's fél Winnebago vérből származott. Hihető, hogy őket fogoly társaikkal együtt különféle amerikai várakban éltek fogytaig zárva fogják tartani.

K Ü L Ö N F É L E.

Okos felelet. XI-dik Lajos francia királynak egyik kedvelt barátnéja halálát egy csillagász megjövendölé, 's be is teljesült jóslata. Ezt a' király megtudván magához hivatá a' jövendölőt, 's így szólította meg: „Ha te mindent előre látsz, mond nekem, mikor halsz te meg.“ A' királynak haragjáról előre levén tudósítva a' csillagász, vagy talán már előre sejdítvén a' fejdelem célzását a' jósló, így felelt: „Én három nappal felséged előtt fogok meghalni.“ A' félelem győzött a' haragon, 's a' király különös gondot viselt ezen ember életének megtartása felett.

Z. Leopoldina.

A' nyelv. Sámsonnak tettét nem akarják sokan hinni, midőn olvassák, hogy ő egy szárnak állkapczájával ezer Filiszteust ölt meg. En erről nem kételkedem; mert a' számár álla kemény, most pedig egy rossz, különben puha alkotású nyelv sokkal többet bír megölni.

J. G.

Emberkereskedés. — Bizonyos oktan állat, melynek emberi formája 's Palmer neve vala, Bostontól mintegy 5 órai távolságra lakván a' minap feleségét, egy szép fiatal asszonykát, a' városba hozta volt kötőféken vásárra. Valamelly olajkereskedő egy schilling 's 8 pence-t (mintegy 2 váltó forintot) ígért érte; végre csakugyan egyik szomszédjának 3 frankon oda engedte. Az adó, vevő 's az asszony erre korcsmába mentek, az alku nyugtatvány és készpénz mellett megtörtént, 's az asszony kötőfékestől a' szomszéd birtokában maradt. Vendégségül beefsteaket ettek, 's Palmer két korsósert fizetett ráadásul.

Pontos felelet. Paris környékében valamelly falusi pap éppen pünköst előtti éjjel tolvajt vön eszre lakszobája ablakán. Kiugrik tehát ágyából, 's pisztolt ragadva kezébe az ablakhoz megy, hogy bevarja, mi történik. A' tolvaj csak hamar beüti az ablakot, 's a' két ember egymás előtt állott. „Ki vagy?“ kiálta a' pap. „Apostolus Domini!“ válaszolá amaz durván. „Accipe Spiritum sanctum!“ szóll a' pap, 's úgy fejbe lövé a' tolvajt, hogy ez tüstént halva rogyott le.

Poetai szabadság. Dorat ama jeles francia költész († 1780), ki lángoló phantasiája, de leginkább költeményeinek olly gazdag színvegyülete által közönségesen minden dámák kedvencze volt, egykor egyik legjobb barátjától azon szemrehányással terhelteték, hogy koros letére is igen fiatal feleséget vett. Dorat erre azt felelé, hogy ezen összekeelésre poetai szabadságból határozta magát; 's midőn amaz ismét

kérdené, miért nem választott magának korához jobban illő feleséget, így viszonzott: „No lásd, barátom, én szívemet inkább ujdán kiköszörült fényes tőr mint ócska rozsdás kard által döfetem keresztül.

Öreg emberek. A' mult év végével Penobscotban (Amerikában) bizonyos Hüching nevű ember halt-meg, ki 100 esztendős vala, 's kinek 10 gyermeke, 88 unokája és 244 dédunokája volt. — Mintegy illy tájban halt-meg egy szintén 100 esztendős Thorndike nevű ember Camdenban, kinek 354 utódja közül még 301 van életben.

J E L E S M O N D Á S.

Hamarság.

A' melly fa tavasznak első nyílására,
Az uj verőfénynek muló sugarára
Bimbózik, 's virágot vesz mindjárt magára,
Elfagy 's a' gazdának nincs semmi hasznára.

A' szerelemnek is így időtlensége
Hamar romlik, 's meghül kezdett melegsége:
Ha idős tanácson épül reménysége,
Jól kezdett dolgának úgy leszen jó vége.

Gyöngyösi István után K. Mária.

Élet. Az emberek úgy bánnak az étellel, mint gyermekek a' kerttel, mellybe bocsáttatva ki gazt, ki virágot, ki gyümölcsöt tép — 's többnyire mértéketlenül.

Valkó után S. Karolina.

Barátság. Legédesebb szenvedelem a' barátság. Forrón imádja ezt a' finomabb érzésű ember, 's gyűlöli az olly fondor indulatúakat, kik annak szent nevezetét megfertőztetik.

Kedveskedő I. K.

Gnomák. Éltünk tavasza virág, mellyről ha szorgalmas méhként szívtuk a' mézet, mosolygva várhatjuk az el nem maradható fagyos keblű telet.

Botor az, ki mindenben 's mindenkor állandó kíván lenni; mert van körülmény, mellyben vétek-örvénybe sülyyed az állhatatos, holott az állhatatlanság lenge csajkáján ellebeghetett volna az örvény mellett.

F. Kunfi József.

T a g r e j t v é n y.

(Három tag.)

Elsőm embernek nyugodalmas véghelye; abban
Lel menedékre, a' kit sors dühe üldöze itt.
Másodikom magyaros betűinknek az egyike, mellyre
Nem szoktak szomszéd Németek írni vonalt.
Harmadikom fűszerzi az étet; banya-öbölből,
Tengerből 's kutból nyerheted azt egyiránt.
Elsőmet mindig két végelsőnek segedelme
Mellét készíti-el gyász mezején az egész.

Előbbi rejtvény: Tündér.

Figyelmeztetés. A' Regélő-Honművész első számait Julius elejétől kezdve még meg lehet rendelni.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGÉLŐ.

PESTEN vasárnap július 19^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjjá helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. A' szerkezői hivatalban évnegyedenként 's képek nélkül is válthatni példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

Az elhagyott vár. *(Folytatás.)*

Haza érkezésünk napján sok elintézni valónk volt; ezen felül több látogatásokat is kelle elfogadnunk, 's így csak harmadnap értünk reá, hogy a' báro levelét felbontsuk. Az iromány átolvasása 's viszont reá tett észrevételeink minket egész késő éjig foglaltoskodtattak.

A' báro levele következő vallomást foglalt magában:

„Kegyednek olly kellemes ittléte alatt szokszor kinosan érzém, hogy azon bizodalomnak, mellyet kegyed egy ismeretlen iránt mutatott, olly rosszul feleltem-meg szemei előtt. Életmódom az urnak felette visszatetszhetett. A' szerencsésnek nem kell semmit is titkolnia; de vannak viszonyok, mellyekben az ember tettei indító okai-
vala a' szokottnál visszatartóbb. Azonban eltökélém magamban, hogy az ur előtt egész belsőmet kitárjam, 's ezt sokkal könnyebben teszem írásban, mint szóval tehettem volna.

Harmincz évvel ez előtt az utazó idegenre nem olly komolyan tekintett e' kastél. Akkor itt egy anyalakott egyetlen fíjával. Ezen fiú utósó sarjadéka volt egy igen jeles nemzetségnak, 's tetemes jószágnak örököse; ezen fiú én valék. Dicsérték élénkségemet, 's korán érett eszemet. Csudálták — hiheti-e ezt kegyed? — szép arczvonásimat, jeles termetemet.

Valamelly nehéz betegség egész külsőmet elidomtalanitá. Nevekedésem elállott, 's testem mindinkább görbülni kezdett. Éppen meggyógyulásom idejében földünket idegen katonaság becsapásai fenyegeték. Anyám, ki félelmet nem ismert, erősen eltökélé magát várában maradni; de engem bizonyos papnak nevelése és felvigyázása alá bizván bizonytalan időre utazni küldött. Egy évet éjszaki német birodalomban, egy másodikat angol országban töltöttünk, éu magamnak némi ismereteket szereztem, nevezetesen az újabb nyelvekben; de egy bátoratlan 's magánosságához szokott embernek oldala mellett az ugy nevezett nagy világot ismerni nem tanultam.

Az europai béke még ugyan helyre nem állott; de vidékünk soha se lön tulajdonképpi csaták helye, 's így anyám haza hívott.

Ő engem leggyengédebb szeretettel fogadott, 's mindent elkövetett, hogy nemzetségem ősi lakhelyéhez lekössön. Atadá jószágainak kormányát, 's felőlem mintegy feltenni látszatott, hogy egész életemet itt töltendém, és egyéb pályára nem is gondolandok már ez után. Eljött beavattatásom innepe, mely három nap egymás után legnagyobb pompával tartatott. A' vendégek közt egyik szomszédunk fia 's gyermekkorom játszó társa St. gróf is jelen volt. Ez szülőjít korán elvesztvén jókora jószágot birt, 's tova birtokától — mások példája szerint Bécsben lakott. A' nagy változás, mellyen ez keresztül ment, reám felette nagy benyomást tett. Csinos külseje, illedelmes, ügyes beszédmódja, 's bátor fellépése velem elhitteték, hogy a' nagy világi embernek valódi mintája volna. Sokat beszélt azon gyönyörökről, mellyeket a' nagyvárosi élet nyújt, és szánakozólag ejte néhány szót oly emberek felett, kiknek az eszközök nem hibáznak magoknak kellemes életet szerezni, de még is valamely magános várban tengetik-el egy oldalú éltöket.

Sokszor valamely idegennek egyes ujmutatása nagyobb hatást tesz az emberre, mint közönséges mieinknek legokosabb tanácsa. Én is ez időtől kezdve erősen feltevém magamban St. példáját követni. Én nálánál gazdagabb levén nemzetségem nyomosabb szerepet játszott, mint az övé: mért ne járhatnék tehát én is éppen oly fényes pályán? gondolám. Anyám egyenesen ugyan nem szegezte magát ellene szándékonak; de nem látta szívesen, 's egyszer is másszor is iparkodott róla elmozdítani; de mindig hasztalan. Jó anyám legalább azt ohajtá, hogy egykori nevelőmet vinném-el magammal; de azon gondolat, hogy St. előtt, ki engem a' világba akart bevezetni, az öreg nevelővel megjelenjek, nekem elszenvedhetlen volt. Én minden neven nevezendő mentort állhatatosan vissza igazítotték magamtól. Szabad és független akartam lenni.

Éppen azon időben értem Bécsbe, midőn ott az 1814-ki békekötés alkalmával a' legfényesebb társaságok egybegyülve valának. Nem csuda, ha az eddigi életmódomtól annyira különböző 's mindig változó gyönyör-élet, teljes függetlenségem mellett, engem egészen meg-részegetett. A' társaságokba elejénte pirongva léptem falusiságom végett, 's igen nagy tisztelettel járultam a' nagyvárosiak elejébe. Ez nekik éppen nem volt kedvetlen, 's én minden társaságokban szívesen fogadtattam. De nem sokára belé tanultam én is a' nagyvilágba, 's el annyira hozzá szokám, hogy el nem tőkelhetém magamat azt valaha odahagyni. Meglátogatám ugyan koronként jó anyámat; de ezen látogatások mindinkább ritkábbak lettek.

Meddig a' nagy sokasághoz tartám magamat, minden jól ment: de mihelyt magam is szerepet akartam játszani, több nehezségek

mutatkoztak. Asztalt adék, kocsit lovat tarték, műismerőnek tartattam, sőt még költő is lettem. Minthogy különféle apróságaim tetszést nyertek, a' legfényesebb társaságokba vezettetém. Iparkodtam a' legelőkelőbb asszonyságok ismeretségét megnyerni. Mennyi dolog volt itt, mennyi boszúságot és haragot kelle tünnöm! Mint irigyltettem a' szerencsés St. gróf lépteit, kinél minden mintegy önmagától ment; kit mindenki szolgálatjával 's készségével megelőzni sietett. E' mellett ő engem megbizottjává tett. Én hasonlításokat tettem köztte és közttem; de ezen hasonlítgatások következményei éppen annyi gyötrelmek voltak nekem, 's megsértett önszeretetem mindinkább ingereltetett általok. Tudom, kárhoztattak, hogy a' társaságokban bizonyos magam meglegedése és gunyos természetem által magamtól az embereket eltávolítám. A' szerencsés könnyen lehet szerény és egykedvű, ha bőségben él; még maga megtagadásáról is beszélhet; de olly lénynek, ki szívét féreg marja, meg lehet engedni, ha néha kelleténél is érzékenyebb. Folytatám azonban a' kezdett uton tövises pályámat; ámbár néha nekem is mosolygott itt-ott egy kedvező sugár; ez és itt-ott egy kedveskedés, melyet kelleténél nagyobbra becsültem, engemet szükségképpen helyzetem kinos lélekgyötrelmével némiképp megbékéltetett.

Azon családok közt, melyekhez járatos valék, volt különösen egy, melly egészen különbözött a' közönséges nagy társaságoktól. — D. ur jószága nem messze feküdt az enyimtől; de mivel az udvarnál némi szolgálatban volt, jó idő óta már Bécsben lakott. A' barátságos viszony, mellyben boldogult atyámmal állott, engem arra birt, hogy őt felkeressem. Ha a' nagy világ zaját meguntam, mindenkor felkeresém e' házat, hol rövid idő alatt a' barátságos körben igen otthonosnak kezdém magamat érezni. A' fő vonzó pont azonban D. ur leánya Emilia volt, igen fiatal, csinos, és angyal jószágú leányka. Irigylém azon férjfi sorsát, kinek egyszer társul jutandana. Voltak pillanatim, mellyekben a' csendes falusi magány édeleteire vissza emlékezvén keblemben többszer édes vágy keletkezik. Visszagondoltam anyámra, kit már olly régtől fogva nem látogattam-meg. Emiliának szeretetre méltó vidorsága, melly tiszta pillantásából tükrözék, napról napra jobban letartoztatott. Ő felette nyájas volt irántam, 's én végre, elég balgán, azt vonzódásnak hívém, mi egyedül csak atyáink barátságos viszonyaik következménye volt. Igen szerettem azt e' leánykában, hogy olly visszavonulva élt; de fájdalom, szülőjei elhatározzák őt a' nagy világba bevezetni, mi nekem felette fájt. Valamelly belső sejtés előre megmondá nekem, hogy azon férjfiaknak, kikkel Emilia meg fog ismerkedni, egyikével se állom-ki az összehasonlítást.

Nem volt hozzá semmi jogom, 's még is a' féltés dühe mar-
czonglá belsőmet. Szemrehányásokat tettem neki a' végett, hogy
engem még figyelemre se méltat, midőn ez és az iránt olly nagy mér-
téekben mutatja azt. Emilia engem mosolygva hallgatott végig; saj-
nálá, hogy kedvetlenségre adott okot, de mindent olly elfogultlan-
sággal, hogy látnom kelle, miképpen ő tulajdonképpi érzéseimet
átaljában nem érti, de rólok még sejdítése sincs.

Ez időben intést kapék, melly szemeimet kinyithatá vala, ha
egészen vak nem voltam volna. Emilia és én a' teremben valánk.
Ő magát néhány barátnéival felette vidoran mulatta. Magam gondo-
latokba merülve álltam széke megett. Szemeim ekkor véletlenül
egy előttem álló tükörre esének, melly a' leánycsoportot egyenesen
szemembe szökteté. A' kellemes fejecskék, a' vidám ifioncz fris ar-
czocskák gyönyörű képet adtak. Követém szemeimmel Emiliának
szép arczát és élénk szemeit, a' mint majd ide majd oda hajtá
magát. Ekkor e' gyönyörű virágok közt valamelly különös csudakép
tűnt szemeimbe, mellynek komoly zsémbes vonásai olly különös
szeges ellenkezésben állottak a' leánykák kedves arcaikkal, hogy
nem akarva is nevetnem kelle. Ama kép is nevetett — az enyim volt
az! Az ut, mellyen e' felfedezésre jutottam, eléggé gyanútlan volt,
's könnyen oda vezethetett volna, hogy magamat már ekkor meg-
ismerjem. De elég eszközt tud az ember a' maga elámitására, ha
egyszer azt akarja. Már több mint tíz év folyt-le ama nekem mindig
felejthetlen eset óta; az idő, gyötrelem, 's életmód külsőmet
azóta még inkább elváltoztaták; ollyan, mint most vagyok, igaz,
hogy nem voltam, de annyira nem ment ámulásom, hogy magamat
szépnek tartottam volna. Ki tértem minden nemű önvizsgálat
elől. Szívesen hallottam mindig a' feltetsző iránytalan 's a' mellett
még is nem érdek nélküles arczokról beszélni, 's emberekről, kik-
nek leki tehetségeik végett azoknak rutságaikat megbocsátjuk. Sőt
hinni látszattam, hogy termetem hibája kivülem és szobámon kívül
mindenki előtt mély titokban van. De álom nem tarthata sokáig.

Valamelly nagy vendégség alkalmával egyik igen előkelő urnál
felette derült és jó kedvű valék, magam se tudám miért. Öntet-
szőleg sétálék a' ragyogó teremeken keresztül; mindenkivel beszél-
tem, 's mindegyik karomon egy-egy dámát vezeték, kiket felette
jó szeszélylyel mulattattam. Idő közben két fiatal dámát vevék észre
(kik engem jól ismertek) egyik szegletben egymással beszélgetni,
's közben-közben szemeiket reám függeszteni. Nekem ugy tetszék,
mintha rólam beszélgetnének, 's én ama szerencsétlen gondolatra
jöttem, hogy őket titkon meghallgassam. Célom volt, hogy azzal,
mit beszédökből felkaphatnék, őket azután megtréfáljam; mert szo-

kásunk vala egymással gyakran berzenkedni. — „Mondják — kezdé az első — hogy valamelly igen csinos, felette fiatal leányt akar feleségül venni.“ — „„Az nem hihetem — viszonzá a' másik — hogy is tehetnék okos szülők gyermeköket olly szerencsétlenné! de ő neki is, e' termettel, hogy juthat eszébe! — — “ — „Ugy kegyed őt rosszul ismeri; ő a' maga termetével egészen megelégszik; csak nézze — de hova tűnt hát? — Bizonyossá teszem kegyedet, ő senkivel se cserél; hiszen minap is valamelly diplomaticai tisztségért folyamodott az udvarnál. De tudja kegyed, mit válaszoltak neki? Még nem jutánk annyira, hogy idegen udvarokhoz madárijesztőt küldjünk.“ — Így folyt ez még darab ideig. De már engem érzéseim elhagytak. A' hallott beszéd helyemből elkészítete, 's még is lábaim mintegy legyökerezve maradtak a' földön. Hideg veríték futá végig tagjaimat; a' félelem, hogy eszre vesznek, ott marasztott. — Nagy Isten! ha eszre veszik vala, hogy utánok hallgatóztam! — Végre szabadulhaték. Kirohantam a' teremből; a' sok gyertyavilág és a' nagy zaj csak őrültté tettek. Ugy tetszék, mintha mindenki engem nézne, 's gunyolva mutatna reám ujjával. Haza érkezvén szobámba zárkozá, 's az éjt tompa odamerengésben töltém. Illy szempontokból tekintének tehát engem a' nagy világban, mellyben barátokat véltem találhatni, mellynek mindenemet áldozatul vittem; és még is, kit illetek panaszimmal? Az asszonyságok, kik engem így megsértének, legkisebb haragot se tápláltak irántam tiszta keblökben; de az se juthatott eszökhöz, hogy utánok hallgatózzam. Ők minden szenvedély nélkül szólltak, 's éppen ez szagatá össze szívemet. Ugy érzém magamat, mintha valamelly mély álomból ébredtem volna fel, 's ime a' hályog leesék szemeimről. Tükröm elejébe álltam, 's pontos vizsgálatot tarték magam felett. Megkérdeztem magautól, ha vétkül tulajdoníthatom-e bírálóimnak e' felette kemény ítéletet? — 's mit használt, hogy eddig állhatatosan magamat is meghazudtoltam. Ekkor Emiliának képe lépett lelkem elejébe. Mit kellett érzene, ha felőlem neki illyeket 's így beszélnének. 'S végre a' madárijesztő! — Hogy pedig diplomaticai hivatalért folyamodtam a' követségnél, az nekem valóban soha se volt eszemben; de csak még két embernek kellett volna elbeszélni, 's nem kelle több, engem az egész világ előtt nevetségessé tenni.

Elhatározám tehát magamban, hogy tüstént elutazom, 's a' nagy világtól örökre búcsút veszek. Posta lovaím korán reggel megjelentek. Minden esetre okosabban teszek vala, ha az egész dologgal nem hamarkodtam volna: de akkori állapotomban semmi meggondolásnak ura nem valék, 's hozzá szokva magamat mindig az első benyomástól kormányoztatni, napkeltével indultam, 's olly sebesen utaztam, hogy

még éjjel is egyre hajtatek. Pusztaság volt egyedül mind szivemben mind agyamban, 's irtóztam azon hasadékon keresztül, melly belsömben történt, egy tekintetet a' jöendőbe vetni. (*Végz. köv.*)

TERMÉSZET-TUDOMÁNY'S TÖRTÉNET.

A' Condor fogása. Különös azon mód, mellyel Délamerikában e' madarat fogni szokás. Körül vernek t. i. bizonyos helyet karókkal, 's belé egy megöletett állatot tesznek. A' Condorok, kik a' dögöt mértföldekről megérzik, nem sokára ott teremnek. Mihelyt enni kezdenek, nekik esnek a' parasztok dorongokkal, 's agyon verdesik őket. E' madár t. i. nem tud felrepülni, ha csak 40—50 lépésnyiről neki nem szalad; de itt a' hely azt nem engedvén kénytelen magát megadni, noha ezt közönségesen csak véres verekedés után teszi, és sokszor sokat megsebesít üldözőji közül.

Szelidített zergék. Az ardéchei kormánykerületben valamely falusi birtokos két igen szép zergét (havasi kecskét) megszelidítván annyira vitte, hogy őket kocsiba foghatja, 's vele kocsikázhatik. Szinte hihetetlen, milly nagy izom-erővel bírnak ezen állatok, ha az ember sugár természeteket 's gyenge tagjaikat tekintí. Ha sebes vágatva szaladnak, egy könnyen nem lehet őket feltartoztatni, mert fejök és nyakok nincs úgy zablára alkalmazva, mint a' lóé. Az ezen körülményből származható kár elmellőzése végett úgy rendelte el a' tulajdonos kocsiját, hogy valamely egyszerű mechanizmus segítségével a' kocsi tengelyét a' két zergével együtt egyszerre eleresztheti. — (Angolországban is tettek két szarvassal, nevezetesen a' londoni zoologi társaság kertjében, igen megnyugtató próbákat. Ezen állatok kőcsi elejébe fogatván 12—14 angol mértföldet haladtak óránként, 's egy egész napi utat tettek.)

A' kigyók vizet isznak! Azon több természettudósoktól vitatott állítás, hogy a' kigyók soha sem isznak, Lamarre-Picquot urnak legújabb tapasztalatai által, mellyeket a' tudományok akademiájában Parishan felolvasott, eldöntve lenni látszik. Ő megmért bizonyos mennyiségű vizet, 's azután több kurtakigyót vetett belé. Kivétetvén a' kigyók, a' viz kevesebbnek találtatott. Minthogy azonban sokan azt állíták, hogy a' viz a' kigyó bőrébe szívárog-be, 's ez által kevesedik, Lamarre-Picquot ur némelly kigyókat csak fejtett a' vízbe, némellyeket pedig egészen belébocsátott. Bizonyos idő múlva kivevő őket, 's úgy találta, hogy az utóbbiak vize a' maga mennyiségben megmaradt, amazoké pedig vesztett. Természetesen következik tehát, hogy amazok ittak. Picquot ur ezen kívül még azon nyeldeklesi mozgást is észre vette a' kigyók torkán, mellyet egyéb állatokon is lehet látni, midőn isznak. A' kurtakigyók édes tejet is isznak, de a' börtől, mint mondják, irtóznak; noha Plinius az ellenkezőt bizonyítja. Plinius azonban talán édes mustot gondolt.

Új betegség. Az angol orvosok figyelmét egészen magára vonja mintegy két év óta bizonyos betegség, melly még eddigelé nem ismertetett; mert csak azon néposztályban uralkodik, melly a' szénbányákban dolgozik. Legtöbben, kiken ezen betegség jelenségei mutat-

koztak, vagy már több év óta vagy gyermekségüktől fogva a' szénnel foglalatoskodának. A' betegség symptomái igen hasonlók a' tüdővészély jelenségeihez, 's alkalmasint sokan gyógyítottak e' ellen, holott pedig a' nevezett új betegségben sinlődtek. Midőn csak lehetséges volt, az orvosok minden illy halottat felbontottak, 's úgy találták, hogy a' megholtnak tüdeje kisebb-nagyobb mértékben de mindig desorganisálva volt, 's csaknem egészen fekete mint a' szén. Ez a' finom szénrészekkel vegyült levegő beszívásától származik. A' tüdő üregei nagyobb részint valamelly folyadékkal vannak tele, melly nagyon hasonlít a' tintához.

K Ü L Ö N F É L E .

Pontos ság. Robertson ur jó, igazságszerető, sőt nagylelkű ember volt; de felette szigorú és pontos. Ha mondá: „ezt vagy azt akarom“ annak megkellett történnie, si fractus illabatur orbis. Hat házi cselédje volt, férjfi és nő, azon többi szolgálkon 's kocsisokon kívül, kiket valamelly 200,000 font sterlinggel bíró Englishman tartani szokott. Mindegyik cselédjének meg volt a' maga foglalatossága, 's egyiknek se vala szabad magát a' másinak kötelességeibe avatni, ha tüstént el nem akart küldtetetni. Így p. o. volt egy cselédje, kinek semmi egyéb foglalatossága nem vala, mint ura kalapját kikefélteni. Egyébiránt szeretetek cselédjeitől, mert valóban atyailag bánt velek; de ezért parancsait pontosan is kelle ám teljesíteniük! Valamelly elfelejtett parancsolt végbe nem vitele, egy nem a' maga helyére állított csésze, parancsának csak egy perczzel későbbi teljesítése a' bűnösre villámot és fergeteget arasztott, 's Robertson kérlelhetlen lett! — B e t c z y leányassz. kire kizárólag dolgozó szobájának tisztogatása volt bizva, főleg köteles volt vigyázni, hogy az ajtó soha tárva ne álljon. Egykor Betczy szabadságot kért, hogy Londontól néhány mértföldnyire lakó egyik nénjének menyegzőjére elmehessen. Robertson neki három napi szabadságot engedett; oda adá legjobb lovát 's groomját (egyik szolgálját) kíséretül. Betczy magán kívül az örömtől és haladatosságtól, sietett a' dolgozó szobát minél előbb rendbe hozni; de örömes siettékben elfeledé az ajtót betenni. Robertson ezt csak akkor veré észre, midőn Betczy már néhány mértfölddel túl volt a' városon Canterbury felé. „Nyergeljete! lovat! — kiálta dühös haraggal Robertson embereinek — legott utána kell hajtani, 's Betczyt előmbé hozni! El, el!“ — Betczy azonban már elveszté láthatárából szent Pál tornyát, 's vidámon haladott a' kellemes kenti grófság határában célja felé; midőn mint egy villámcsapás azon hír üti-meg füleit, hogy az ajtót betenni elfeledé, 's tüstént vissza kell mennie érdemlett büntetésének elnyerésére. — Egy óra mulva a' szegény Betczy halaványon és reszketve állott ura előtt, 's remegve várta annak ítéletét, midőn Robertson nyugodtan hozzá fordul, 's ezt mondja neki: — — „Tedd-be az ajtót; azután ismét elmehetsz!“

Napoleon kis kalapja. Minthogy Napoleonnak felette kényes fejbőre volt, nem szerette az új kalapokat; 's e' végből kalapjait igen sokáig viselé, mellyeket vattával kibéleltetett: innét származik eredete azon kis kalapnak, melly ezen nagy ember történeteiben olly nevezetes lett.

Érdem mélytánylása. Miklós császár egy nyolcz éves kőzákleánynak Saweliew Agrasinának, ki egyik játszó pajtását a' Terrek folyóból tulajdon élete koczkáztatásával megmentette, 500 rubelnyi möringot rendelt, 's őt egyik nevelő intézetbe ingyen felvétette.

Nagy ember. Radomán, magyarországban, bizonyos urasági tiszt él, ki tökéletes 7 bécsi lábat mér. Már apja is 6½ labnyi magos volt, 's az említett tisztviselőnek két fija szintén ez utóbbi magosságot érte-el.

J E L E S M O N D Á S.

T í t k o k.

A' végzés, melly a' jövőndőt	Az örömmek utjaira,
Bezárt könyvekben tartja,	Mellyek rózsát termenek,
Nem hirdette-ki, hol vagyon	Töviset rejt, hogy a' bágyadt
Szabva az élet partja.	Érzések ébredjenek.

Vályi Nagy Ferencz után K. Mária.
Gondolatok.

Ember! az alkalmat tüstént megfogni ne késs-el;
Mert a' „majd-majd-nak“ magzata: a' soha sem.

* * *
Sok leveles fának nincsen galy-lepte gyümölcse;
Sok szó-tengernek nincs sava, csepp esze nincs.

* * *
Tűz 's szeretet rokonok. Használd ezeket, de vigyázva,
Mert közel ám megsülsz, messze pedig dideregsz.
Világtól elszakadás. Akkor kell magát a' világtól elszakasztani, midőn az még el nem hagyta az embert. A' bölcs úgy tesz, mint a' nap, melly fénylő világosságát vékony felhőkbe borítja, mi-nekelőtte elnyugodjék, hogy kétségesse tegye, ha elenyészett-e, vagy nem?
Hasz. Mul. 1835.

Esés. A' ki vágatva megy, 's elesik, ritkán kel-fel épen.
Kisfaludy Károly után L...cs Amália.

Gnomák. A' ki ön magán tud uralkodni, fog az uralkodhatni másokon is.
Heydenreich után —

Ha szüntelen jobban tűnődünk, a' jót is elmellőzzük.
Zimmermann után L...cs Amália.

V i s s z á s r e j t v é n y.

Egy nagy nemzetnek neve ez, hajdan magyar ország
Jó nagy részének ő vala földes ura.
Ázsia hőseinek szállást ada, 's végre ezeknek
Fegyvere üzte-ki őt ősei telkeiből.
Most egyesülve velünk a' közös haza térein éldel,
Jó munkás, ámbár többnyire csúre szegény.
Több honi nemzetség már régtől fogva nevérl
Irja magát; noha most már faja 's vére magyar.
Csak három betűből áll e' név, melyek előrl
Ugy, mint visszárl, hangzanak ajkaidon.

Előbbi rejtvény: *Síráso.*

Figyelmeztetés. A' Regélő-Honművész első számait Julius elejéltől kezdve még meg lehet rendelni.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.